

CONCELLO DA FONSAGRADA

SEPARATA N. 01

ÍNDICE

1.	ANTECEDENTES HISTÓRICOS	1
2.	DESCRICIÓN E XUSTIFICACIÓN DO TRAZADO.....	3
2.1.	DESCRICIÓN DA PROPOSTA	3
2.2.	XUSTIFICACIÓN DA PROPOSTA DO CAMIÑO	5
2.2.1.	TRAMO PARADANOVA – HOSPITAL DE MONTOUTO POR A FONSAGRADA	5
2.2.2.	TRAMO PARADANOVA – HOSPITAL DE MONTOUTO POR A POBRA DE BURÓN.....	6
2.2.3.	TRAMO HOSPITAL DE MONTOUTO – A CALZADA.....	7
3.	ESTADO DE CONSERVACIÓN DO CAMIÑO E CALIDADE AMBIENTAL	7
4.	DESCRICIÓN E CRITERIOS DE PROTECCIÓN DO ÁMBITO DO TERRITORIO HISTÓRICO	9
5.	ELEMENTOS PATRIMONIAIS VINCULADOS AO CAMIÑO DE SANTIAGO	10
6.	ANEXO FOTOGRÁFICO	12
7.	ANEXO PLANOS	25

1. ANTECEDENTES HISTÓRICOS

Dende Grandas de Salime iniciase a subida ao porto do Acevo límite entre Asturias e Galicia, despois de pasar Bustelo do Camín chégase á cima e, desde alí, o camiño penetra en terras lucenses.

A cinco quilómetros do Porto do Acevo (1030 m. de altitude), na vertente lucense de dito porto atópase Fonfría, que tería a súa orixe vinculado á fundación dun hospital e ao pequeno complexo comercial asociado a el. As noticias proceden dun documento de 1500, publicado por J. I. Ruiz de la Peña, no que podemos comprobar como os RR. CC. acceden á petición da fundadora do hospital concedendo carta de franquía a dous mesoneiros para que se establecesen naquel lugar, para que servisen a albergaría e tivesen as súas vendas xunto a mesma: “Que sean francos e esentos... e que no paguen alcabala alguna de pan e vino e carne e pescado e legumbres e otras cosas que por menudo vendieren en las dichas dos ventas e en cada una dellas para mantenimiento e proveymiento de los dichos caminantes que por ay pasaren...”¹.

Cómpre facer mención que neste concello o camiño recibe o nome tradicional de Camín de Ovedo, en concreto é así denominada variante que discorre por Burón.

Paradanova a Montouto por Fonsagrada

Saíndo de Fonfría, o Camiño continuaba por Barbeitos ata Paradanova (onde existe unha fonte como en Fonfría). Dende Paradanova o camiño pasaba por Fonsagrada, Padrón, Vilardonga ata Pedrafitelas onde polo Marco de Pedra Branca enlazaba coa outra variante que ía por Pobra de Burón e San Miguel da Bastida². Hai indicios doutro camiño que, saíndo de Padrón pasaría polo Castro de Anqueira, a Portaliña, Paradaseca e Santiso e que conduciría a Navia de Suarna. Así consta en contrato de foro de 1404 no que o mosteiro de Meira afora unhas herdades en Santiso, que limitan con “*calella pública que ven de Souto para lo dicho rego*”, e nunha venta efectuada polo mesmo mosteiro da “*casa da ponte*” na mesma localidade³.

O camiño por Fonsagrada, segundo Casariego, “resultaba más corto, pero era mucho más fragoso y en parte del año lo empachaba la nieve”⁴. A orixe de esta poboación é escura e aínda que hai quen opina que a Fons Sacrata é de época romana parece ser que a referencia documental máis antiga é do s. XII; . faise mención a ela en *El Camino de Santiago del norte en la provincia de Lugo. Rutas del interior*⁵.

Posteriormente, entre os anos 1448 e 1526, atopamos referencias claras a Fonsagrada como núcleo de poboación nos *Actos e pleitos sobre as terras de Burón e Navia*, entre o señor don Pedro Osorio señor de Burón e Navia e Aldonza Rodríguez muller de Diego Fernández de Miranda señor de Ybias. En 1526, o procurador xeral do concello de Burón convoca os veciños e moradores da terra a celebrar concello no lugar de Fonsagrada o día da Nosa Señora Santa María de agosto “a fazer conçejo, para fazer un abto que pertenece a serbiço de sus imperiales

alteças”⁶. Os veciños da terra de Burón néganse a seguir prestando servizos á casa de Altamira e queren restituílos á Coroa como adoitaban facer os seus antepasados, “ca nos protestamos no servir sino a la nuestra casa e corona real e imperial como los nuestros antepasados a sus progenitores”. Suplican tamén as súas Imperiais Altezas que usando do seu real e imperial oficio “reçiban la tierra e conçejo de Navia que tanvien son de la su casa e corona real como Buron, e siempre andamos en un partido Buron e Navia e serviamos como de suso dicho es, e que nos aplique a la noble villa de Ponferrada, que tierra d’Ancares ques de Ponferrada confina con tierra de Nabia, e tierra de Nabia con la de Buron”. Así mesmo, solicitan pasar a audiencia da Pobra de Burón a Fonsagrada e facer nesta última localidade unha “casa de carçel e auditorio”⁷.

A variante de Pobra de Burón

A outra variante do camiño para Lugo pasaba pola Pobra de Burón deixando á esquerda Fonsagrada.

Non sabemos con certeza o momento en que se crea a Pobra de Burón, posiblemente fose, como algúns creen, unha fundación de Alfonso IX (1188-1230). En efecto, o monarca desenvolveu no seu reino unha importante labor administrativa posta de relevo xa, no s. XIII, por Lucas de Tuy no seu *Chronicon Mundi*: “O rei Alfonso (IX) fundou numerosas poboacións no seu reino e o ampliou en gran maneira. En efecto *poboou* en Galicia A Coruña, Baiona, Salvaterra, Vilanova de Sarria, Melide, Triacastela, Milmanda e outras moitas... Construíu tamén unha gran ponte sobre o río Miño no lugar que se chama Castrelo”.

Na Pobra de Burón e no seu alfoz, tiñan propiedades o mosteiro cisterciense galego de Santa María de Meira e o asturiano de Santa María de Villanueva de Oscos⁸.

Alfonso IX outorga ao cenobio de Villanueva de Oscos un couto xurisdiccional na terra de Burón no ano 1188, que parece cingirse escrupulosamente ao territorio administrado pola diocese de Oviedo á que pertencía esta institución. Por isto, moitos dos topónimos que aparecen como límites do couto de Carballido coinciden coas divisorias entre a diocese de Oviedo e a de Lugo recollidas na concordia efectuada entre o bispo ovetense Martín e o lucense Xoán, a instancias de Afonso VII en 1154⁹. Os cambios na articulación do espazo coa aparición de entidades urbanas vai xerar conflitos coas institucións que teñen intereses nelas. Os litixios entre o mosteiro de Oscos e o concello de Burón deberon de ser frecuentes. No 1270 o infante D. Fernando, con ocasión da súa estancia nas proximidades de Pobra de Burón expide un mandato a todos os concellos, xuíces e alcaldes das Pobras de Galicia e Asturias e a todos os meiriños, para que respecten os privilexios do mosteiro¹⁰.

Non obstante, os conflitos deberon de continuar co mosteiro asturiano ao igual que co galego de Meira. Recordemos como o concello e alcaldes de Pobra de Burón reciben na segunda metade do XIII, como veciños ao abade e convento de Meira e dóanlle unha praza para que fagan unha casa no camiño que ven de Oviedo. Posteriormente, no 1277, o xuíz da Pobra de

¹ Ruiz de la Peña, “Dos fundaciones hospitalarias medievales en el itinerario astur-galaico del camino de Santiago...”, ob. cit., doc. 2, pp. 640 y 643.

² E. Ferreira Priegue, *Los caminos medievales de Galicia...*, ob. cit., pp. 239-240. También *Las peregrinaciones a Santiago*, vol. II, en especial o capítulo de Uria “De Oviedo a Santiago”, pp. 580-584. Uría Riu, J., IV, XXII, “De Oviedo a Santiago”, *Las peregrinaciones a Santiago de Compostela*, T. II, pp. 583-585.

³ AHN, Meira, 239 y 236 vº.

⁴ *Caminos y viajeros de Asturias*, p.23, cit. 676 de E. Ferreira, *Los caminos...*, p. 240.

⁵ *El Camino de Santiago del norte en la Provincia de Lugo. Rutas del interior*, Diputación provincial de Lugo, 1993, p. 4.

⁶ J. García Oro, Mª J. Portela Silva, *La Casa de Altamira durante el Renacimiento. Estudio y Colección Diplomática*, Santiago de Compostela, 2003, pp. 236-237.

⁷ *Ibidem*, pp. 232-236.

⁸ Santiago Agudé Nieto, “Política arrendataria del Monasterio de Villanueva de Oscos (s. XIII), en *Semana del monacato Cantabro-Astur-Leonés*, Oviedo 1982, p. 246, nota 54.

⁹ Os límites sinalados son estes: “penna clamatoria, per monte río ad pandum de lhain ad tendas de monte abro ad archas de magistro usque as tres fontes et intra hos terminos ecclesiarum de Aspela”, S. A. García Larragueta, Colección de documentos da Catedral de Oviedo, Oviedo 1962, doc. nº 163.

¹⁰ J. A. Álvarez Castrillón, *Los Oscos en los siglos X-XIII. Un modelo de organización social del espacio en la Asturias medieval*, Oviedo 2001, pp. 115-117.

Burón ratifica a exención do pago de martinega ao mordomo do rei por parte dos vasalos monásticos: *os teniais en herdade de fidalguya que gaanara o moesteiro, et que lles davan... mays poraquella martiniega que pagavan o abbade e o convento por esa devian a ser quitos os seus omes poys que elles eran vezinos*¹¹. A actuación do xuíz respondía á orde de 1277 que dende Burgos emite Afonso X aos concellos das poboas de Galicia e Asturias, para que non cobren tributos aos vasalos dos mosteiros cistercienses que non habiten nela ou na herdade reguenga. A pesar disto os problemas continúan e en 1411 mantén un preito co procurador do concello desta localidade en defensa dos catro *escusados* que o mosteiro ten nesta localidade¹².

Dende mediados do s. XIV a terra de Burón pasa a ser, como outras terras de Galicia, do señorío do Conde de Trastámara, e en 1366 Pedro I as dona a D. Fernando de Castro, un dos máis fieis partidarios do monarca no enfrontamento deste con Henrique de Trastámara, o seu irmán bastardo. A vitoria do bastardo e a súa entronización cambiará de novo a situación.

O mosteiro de Oscos, como se dixo, estendeu as súas propiedades, case dende o mesmo momento da súa fundación, en terras galegas e de maneira especial no entón alfoz da Pobra de Burón. A el reverterán os bens do hospital da Santa Trindade que Gomez Fernández e a súa esposa Teresa Alfonso fundaran na Pobra, concretamente *enna Ferrara, arravaldo da dita Pobra*, antes do 26 de outubro de 1378 momento en que ambos revocan o poder que outorgaran para nomear hospitalarios¹³. Uns anos despois, Alvar Alfonso, *dito Alvar Penedo*, no seu testamento, ao que logo nos referiremos, doa ao hospital todo o seu quión de herdade que lle pertence *enna dita Pobra e en sous arravaldos*, excepto a casa na que vive que lla deixa a un parente para que albergue os romeiros que por alí pasen: *en que albergue os romeos enna dita casa*. O momento en que os seus bens pasan ao mosteiro nos é descoñecido pero sabemos que respondía aos desexos expresados polo seu fundador. En 1397, sendo frade da Terceira Orde de San Francisco doa unha serie de bens ao altar da Santa Trindade que el mesmo funda no mosteiro de Villanueva; entre eles, todas as herdades da súa propiedade na *vila de Ouyvano e en sus terminos... que jaz sub signo de Sa Iohan dos Vanos, alfoz da pobla de Buroon* y, en el mismo alfoz, los bienes que tiene en *a vila de Torvyso... su signo de Santa María de Carvallido*. O fundador tamén fai constar, na mesma carta de doazón, a súa vontade de que os bens do hospital da Trindade pasen ao altar do mosteiro de Villanueva se deixara en algún momento de cumprir as funcións de hospitalidade e atención necesaria aos camiñantes e romeiros que por alí pasaran: *Outrosí, viindo o tempo que se non cumplan as oblas de hospitalidade enno hospital de Santa Trindade da Prova de Buroon por alguna manera ou por alguna razón, e viéndose a desprovar, mando que todas las casas e heredades e rendas delas e outras cosas que eu deixo ao dito hospital, que seian do altar de Santa Trindade de Santa María de Vilanova, que eu y fize*¹⁴.

Na Pobra coñecemos a existencia doutras tres hospitais, o da Raíña, o de Santiago, no núcleo central da vila coñecido como O Chao da Pobra, e a Malataría ou Hospital de San Lázaro. Dos dous primeiros coñecemos a súa existencia a través do testamento do fidalgo buronés, Alvar Alfonso, *dito Alvar Penedo*, xa mencionado, que antes de iniciar a súa peregrinación a Terra Santa, en torno a 1382, dispón que os seus bens pasen a estes dous hospitais e aos da Trindade e Montouto. O testamento ao que facemos referencia forma parte da colección documental do

mosteiro de Villanueva de Oscos e constata a existencia destas dúas institucións hospitalarias na Idade Media. Non podemos dicir o mesmo da Malataría pois só temos noticias dela nos libros de contas do s. XVII que se conservan no Arquivo Diocesano de Lugo. A Malataría ou Hospital de San Lázaro atopábase no barrio de O Milladoiro e é posible que a súa fundación tivera lugar em datas anteriores ao 1600. O 12 de outubro de 1750 decídese realizar algunhas obras de reparación na ermida de san Lázaro, *sita en terminos de esta villa*, aproveitando as obras para engadir un pórtico *“para que en el puedan los romeros y transeúntes hacer oración al santo”* al tiempo que servía de *“refugio de los romeros y transuntes”*¹⁵.

A Pobra de Burón como outras vilas medievais, estivo amurallada. Non sabemos o momento exacto no que se construíu a súa muralla, pero si o do seu derrocamento que tivo lugar a fines da idade media, por oficiais rexios “e derrocaron o muro da dita Pobra de Burón, tras o asasinato neste lugar de García Fernández de Valcarce¹⁶. Coñecemos tamén a existencia dunha torre e fortaleza en Burón que podemos datar a fines do XIV. Na sentenza do preito que mantén o concello e “homes bos” da pobra e alfoz de Burón contra o señorío de Dn^a Urraca de Moscos e os seus fillos, os veciños son obrigados a acudir cada ano “a servir á torre e fortaleza de Burón”¹⁷.

Dende a Pobra de Burón, o camiño inicia unha lenta ascensión que conducía os peregrinos e camiñantes, tras uns 10 Kms. de percorrido, ata un pequeno porto no que se asentaba o hospital de Montouto, o mellor coñecido e posiblemente o máis antigo dos que se fundaron neste traxecto, cuxos restos xunto a un dolmen ben conservado parece acreditar a antigüidade deste itinerario. Pero antes de chegar a Montouto o Camiño pasaba por San Miguel da Bastida ata Pedrafitelas onde se unía co que viña dende Fonsagrada e Padrón.

De Montouto a Paradavella

En Montouto, como xa se dixo, existía un hospital xunto ao Camiño fundado polo monarca Pedro I, que E. López Fernández data no ano 1357¹⁸, e promovido posiblemente polo bispo de Lugo que estaba moi unido ao monarca. Descoñecemos o documento orixinal da súa fundación, pero coñecemos que o monarca exime os oito veciños e colonos do Real Hospital de Santiago de Montouto do pago de certos servizos¹⁹. A atención do monarca non parece casual. O arraigo petrista nesta zona é un feito constatable; o apoio que o bispo de Lugo prestou á súa causa fronte ao Trastámara tamén. Por outra parte, o feito de que os monarcas do s. XVI, fagan referencia ao rei D. Pedro como artífice do mesmo confirmarían a súa autoría.

As funcións relixiosas que se desenvolven no Hospital, polo menos ata 1699, encárganse ao clero da parroquia de Padrón, en cuxa demarcación se atopa encravado o Hospital Real. Na Real Cédula de Filipe II falábase dun clérigo, vicario de Padrón que nomea hospitaleiro que se encarga de recoller a renda. Sen embargo na de Carlos II de 1699 aparece definida a figura do capelán *que ha de decir misa en ella todos los días de fiesta en la ermita, o capilla, del Hospital*, sinalándose as súas obrigas e estipendio. En torno a esta data o Hospital será levantado de novo nos termos da freguesía de Santa María de Lamas, desvinculándose por isto da de S. Xoán de Padrón. Coñecemos o momento da posta en uso do novo Hospital en 1698 a través do inventario

¹¹ AHN, Meira Carpeta 1138, nº 10 e Tumbo de Meira fol. 95r.

¹² AHN, Meira, Carp. 1159, nº 6.

¹³ AHN, Clero, Carp. 1639, nº 16, publicado en: M. J. Sanz Fuentes, “Propiedades del monasterio de Santa María de Vilanova de Óscos en Galicia: el hospital de la Santa Trinidad de A Pobra de Burón (1382-1398), *Actas. Congreso internacional sobre San Bernardo e o Cister en Galicia e Portugal*, Ourense 1992, Vol. II, pp. 729-730.

¹⁴ AHN, Clero, carp, 1638, nº 19. Documento publicado por M. J. Sanz Fuentes, “ Propiedades del monasterio de Santa María de Vilanova de Óscos “ ob. cit., pp. 730-732.

¹⁵ Libro 1, ff. 236-238, referencia tomada de E. López Fernández, *El Real Hospital...*, ob. cit., cita nº 50, p. 31.

¹⁶ J. García Oro, Mª J. Portela Silva, *La Casa de Altamira...*, pp. 234-235.

¹⁷ Mª A., Varona García, *Cartas ejecutorias del Archivo de la Real Chancillería de Valladolid (1395-1490)*, Valladolid 2001, nº 1274 (1490, marzo, 27, Valladolid).

¹⁸ E. López Fernández, *El Real Hospital de Santa María de Montouto...*, ob. cit., p. 36.

¹⁹ L. Vicente Díaz Martín, *Colección documental de Pedro I de Castilla (1350-1369)*, Salamanca 1999, Doc. nº 1431 (sin fecha).

dos bens do mesmo que efectúa o novo administrador e, ante a precariedade económica manifesta, a reclamación aos antigos hospitaleiros. As declaracións xuradas dos veciños para esclarecer estes feitos, constitúen unha testemuña clara do traspaso de funcións do antigo ao novo Hospital. Así se expresaba, por exemplo, Alonso Díaz de Vilardongo na súa declaración: “... *es verdad y ha visto a los sobredichos viviendo y viven en la casa antigua del dicho lugar de Montouto que era tenida y llamada por Hospital Real de Montout... hasta el pasado año de mill seiscientos y noventa y ocho que se ha fabricado otro Real Hospital nuevo en parte más a propósito para los pasajeros y peregrinos, adonde asiste ahora nuevo hospitalero*”²⁰. Pasado Montouto se chegaba a Paradavella.

2. DESCRICIÓN E XUSTIFICACIÓN DO TRAZADO

2.1. DESCRICIÓN DA PROPOSTA

Trazado do Camiño: O Acevo (límite co concello de Grandas de Salime, Asturias) – A Calzada (límite co concello de Baleira)

O trazado do Camiño de Ovedo no concello da Fonsagrada percorre as parroquias de San Bartolo de Monteseiro, Santa María Madalena de Fonfría, San Martiño de Suarna, San Miguel da Bastida, Santa María Madalena da Pobra de Burón, Santa María de Pacios, Santa María da Fonsagrada, San Xoán do Padrón, San Cristovo de Cuiñas, San Antonio do Vieiro, Santiago de Bruicedo e San Xoán de Paradavella.

Tramo O Acevo - Paradanova

O Camiño entra en Galicia polo Alto do Acevo, procedente de Penafonte e Bustelo do Camín, no concello asturiano de Grandas de Salime. Percorre a ladeira repoboada de piñeiros do Monte do Seixo ata chegar ao lugar do Acevo (1021 m.) no que se atopa ca estrada LU-701, continúa ascendendo a ladeira da Prancha para continuar máis adiante paralelo á estrada LU-701 ata chegar ao lugar de Cabreira. Na primeira parte de este tramo o camiño ten vistas ao Monte do Seixo coroado polo parque eólico, e do val profundo polo que discorre o regato da Prancha. Nesta zona o camiño está orlado por un importante conxunto de túmulos funerarios. A uns novecentos metros do lugar de Cabreira o Camiño prosigue por unha pista de recente construción paralela á estrada LU-701, abandonando o trazado orixinal que vese interrompido por un prado situado ao este de Cabreira.

Entre Cabeira e Fonfría o Camiño segue o trazado da estrada LU-701, por unha senda de terra situada na marxe esquerda da estrada. Á beira sur do camiño está ocupada por bosques de piñeiros silvestres nos que abundan os acevos.

Ao deixar o lugar de Fonfría o camiño sepárase da estrada LU-701, dando unha volta para sur, para voltar á estrada no lugar de Barbeiros. Á saída de Fonfría téñense vistas interesantes cara ó sur, do núcleo do Castro e do sistema de agramas que o rodea.

En Barbeiros o peregrino ten que cruzar a LU-701 para seguir un camiño situado ao norte da estrada. A catrocentos metros de Silvela o camiño segue paralelo á estrada por unha senda habilitada na parte superior do seu ribazo.

Entre Silvela e Paradanova a ruta de peregrinación segue a dirección da estrada, nun primeiro tramo, separase dela seguindo o trazado dun camiño situado ao sur desta, para volver a enlazar con ela máis adiante, seguindo pola beiravía ou por unha senda peonil habilitada hasta uns cincocentos metros antes de chegar a Paradanova, en que o camiño volve a separarse da estrada. Neste tramo a paisaxe se caracteriza polos bosques cerrados de piñeiros silvestres.

Tramo Paradanova – Hospital de Montouto por A Fonsagrada

Dende Paradanova o Camiño descende en dirección suroeste pola ladeira do val de Arime, á metade do tramo, no cruce co camiño que continúa cara ós lugares da Granxa e os Fornos da Cal, o Camiño cambia de pendente para iniciar a ascensión á Fonsagrada. Durante todo o tramo hai interesantes vistas cara ó sur e o este, dunha paisaxe de prados enmarcados polo arborado de folla caduca.

Ao chegar á Fonsagrada o Camiño atópase de novo coa estrada LU-701 que enlaza coa avenida de Asturias, continúa pola rúa Maior cara ao sur, para seguir pola rúa das Rodas ata deixar o núcleo urbano. Á posición elevada de A Fonsagrada favorece as amplas vistas da paisaxe circundante tanto dende á avenida de Asturias, cara ao leste, como da rúa das Rodas, cara ao oeste.

²⁰ Documento publicado por E. López Fernández, *El Real Hospital de Montouto...*, ob. cit. pp. 255-257.

Á saída de A Fonsagrada o Camiño continúa pola beira da estrada LU-530 ata chegar ao lugar de O Padrón. Tras atravesar este núcleo, continúa por un camiño paralelo á estrada durante un treito de uns catrocentos metros. No cruce coa estrada CP 19 01 entre os lugares de Carracedo e A Arqueira, o Camiño cruza a LU-530 para, despois de pasar xunto a un cemiterio, seguir por unha senda que atravesa un piñeiral. Tras percorrer un cincocentos metros o Camiño volta á estrada para continuar pola beiravía un treito de outros cincocentos metros, este tramo é especialmente perigoso polo estreito da beiravía.

Cruzando á estrada o Camiño chega á Fonte do Pastizal, onde se inicia unha senda de terra que atravesa un bosque de piñeiros durante un Km. aproximadamente. O Camiño cruza dúas veces máis a estrada para seguir durante un treito de máis de dous Km. por unha senda que vai polo alto, ao norte de Vilardongo ata chegar a Pedrasfitelas. Neste tramo as vistas ábreanse fundamentalmente cara ao sur, nunha paisaxe aberto de montes e serras que se perden na distancia. Chegando a Pedrasfitelas as vistas ábreanse tamén cara ao oeste sobre o cumo da serra do Hospital.

Tras pasar Pedrasfitelas o Camiño segue polo alto o trazado da estrada LU-530 ata chegar a Hospital de Montouto. No treito as vistas seguen sendo abertas cara ao sur e na parte final, pasado o lugar de Montouto, cara ao oeste, sobre os afloramentos previos ao cumo da serra, no que se atopa o parque eólico.

Tramo Paradanova – Hospital de Montouto por A Pobra de Burón.

A variante do Camiño que pasa por Pobra de Burón parte de Paradanova cara ao oeste, seguindo un trazado paralelo á estrada LU-701 a un nivel superior ata chegar ao cruce coa estrada que, partindo da Fonsagrada, vai cara ao norte ata os núcleos de Candaído e Lidín. A partir de este punto o Camiño segue cara ao noroeste por unha paisaxe cerrada dominado pola vexetación autóctona. O tramo de aproximadamente un Km. previo á Pobra de Burón é especialmente interesante, o Camiño toma a configuración dunha congostra que atravesa un bosque de carballos e bidueiros de gran valor paisaxístico. Ao final deste tramo as vistas ábreanse cara ó val no que, sobre un outeiro, sitúase A Pobra de Burón. Tras cruzar o río da Pobra e ascender entre as agras que se estenden ao longo do val, o Camiño atravesa o núcleo pola súa parte central, pasando ao norte da igrexa, seguindo xunto á Fonte da Luz, e continuando pola beira sur da Torre, para saír polo sur da Capela de San Xosé. Pasado Burón o Camiño ascende ata chegar á cima do val, a partir deste punto segue polo cumo do Chao de Pruída en dirección a Xestoso de Riba, con vistas abertas tanto cara ao norte como ao sur.

Tras deixar Xestoso de Riba o Camiño continúa polos altos de Xestoso e Carballal, para continuar pola ladeira este da Serra do Hospital, atravesando un denso bosque de piñeiros, para despois descender cara ao Hospital de Montouto, entre unha paisaxe de prados dominado polos afloramentos rochosos dos cumes da serra.

Tramo Hospital de Montouto – A Calzada

Entre Hospital de Montouto e Paradavella o trazado do Camiño vai próximo aos cumes dos montes que describindo un arco cara ao sur definen o val de Pastoriza. O percorrido transcorre entre espesos bosques de piñeiros silvestres nos que puntualmente ábreanse vistas cara ao norte. O descenso a Paradavella está dominado polas vistas dos Altos de Paradavella, ao outro lado do val. Próximo ao núcleo o Camiño atravesa unha carballeira que linda cas súas primeiras casas.

En Paradavella o Camiño volve a atoparse coa estrada LU-530, ao longo do núcleo segue por unha beiravía empedrada con lousas, para continuar un pequeno treito pola beiravía asfaltada. O Camiño continúa por unha congostra que sube á dereita para continuar por un camiño entre prados, que máis adiante se mete no monte. O trazado segue polo alto paralelo á estrada LU-530 ata chegar cerca de A Calzada onde cruza a estrada para seguir paralela a ela pola parte de abaixo.

Trazado con vestixios históricos Prado Darrauga – Cabreira

O tramo situado entre Acevo e Cabreira, vese interrompido pasada a zona denominada Prado Darrauga, uns novecentos metros antes de chegar a Cabreira, por un gran prado situado ao este do núcleo. Os vestixios da traza do Camiño a través do prado atópanse practicamente desaparecidos. No prado hai unha mámoa claramente visible xunto á estrada LU-530.

Na actualidade o camiño de terra que une Acevo con Cabreria desvíase pasado Prado Darrauga cara ao norte, para continuar por unha senda de terra construída á beira da estrada LU-530, ata chegar a Cabreira. Esta desviación do trazado orixinal xa estaba contemplada no trazado realizado en 1993.

Trazado con vestixios históricos Entrada en Fonfría

Catrocentos cincuenta metros antes da chegada a Fonfría o trazado separase da estrada LU-530 para continuar por un camiño de terra que leva ao núcleo. Na actualidade os primeiros cento cincuenta metros do antigo camiño atravesan un prado no que aínda pódese apreciar a pegada deixada pola traza do camiño.

O tramo perdido do camiño de entrada en Fonfría faise na actualidade continuando polo camiño de terra habilitado á beira esquerda da estrada LU-530, para logo baixar por unha rampla que comunica co camiño orixinal que conduce ao núcleo.

Trazado complementario Entrada en Silvela

Catrocentos cincuenta metros antes de Silvela, no lugar de A Pedreira, o Camiño, que ven dende Barbeitos por unha senda de terra, continuaba pola beira da estrada LU-530. Para evitar o perigo que supón para os peregrinos camiñar pola estreita beiravía da estrada neste tramo, vense de habilitar un camiño paralelo ao trazado da estrada e situado a unha cota superior, que termina no núcleo de Silvela.

Trazado con vestixios históricos saída de Xestoso de Riba

O Camiño chega a Xestoso de Riba dende o norte, tras pasar as primeiras casas, segue por un sendeiro entre valos á dereita, para chegado á seguinte casa volver a xirar á dereita e seguir cara ou sueste. O trazo continúa un treito para despois perderse definitivamente nunha zona chamada Lameiriñas, invadida polos toxos e as xestas.

Na actualidade os peregrinos non chegan a entrar no núcleo de Xestoso, tras pasar a primeira casa collen unha pista de terra á dereita ao norte do camiño orixinal e que acábase xuntando con el despois dun quilómetro aproximadamente.

2.2. XUSTIFICACIÓN DA PROPOSTA DO CAMIÑO

Superposición do trazado do Camiño e dos trazados con vestixios históricos ao trazado posto a exposición pública pola Xunta de Galicia no ano 1997

Trazado do Camiño — Trazado con vestixios históricos —
Trazado Xunta de Galicia exposición pública 1997 —

Para a realización da proposta dos trazados tomáronse como base as delimitacións realizadas nos anos noventa pola Xunta de Galicia, levada a cabo por Oficina de Planeamento para a Dirección Xeral de Promoción do Camiño de Santiago no ano 1996 para a delimitación do Camiño de Santiago Norte: Camiño de Oviedo; a traza que figura nas publicacións realizadas por Ricardo Polín sobre o Camiño Primitivo. Estas trazados foron contrastadas co estudo histórico realizado por M^a del Carmen Rodríguez González, a información cartográfica e fotográfica dispoñible (tanto histórica como actual), coas informacións achegadas polos veciños e polo traballo de prospección realizado sobre o terreo.

En xeral a proposta do trazado do Camiño no concello da Fonsagrada coincide ca realizada no ano 1997, aínda que existen variacións puntuais que se indican a continuación.

2.2.1. TRAMO PARADANOVA – HOSPITAL DE MONTOUTO POR A FONSAGRADA

O Padrón – Fonte do Pastizal

Entre O Padrón e Vilardongo, tras pasar xunto ao cemiterio situado ao lado da LU-530, no lugar chamado Restreba, a traza segue por un camiño que atravesa un piñeiral, e que volve a saír a estrada mais adiante para continuar pola beiravía ata a Fonte do Pastizal. Na delimitación realizada en 1997 o trazado continuaba pola estrada; sen embargo na delimitación realizada pola S.A. de Xestión do Plan Xacobeo no ano 1993 o camiño que cruza o piñeiral volvía á conectar coa estrada nun punto situado mais ao sur. Na actualidade non foi posible atopar a traza deste camiño.

Variación do trazado do Camiño respecto ao trazado do ano 1997 entre O Padrón e a Fonte do Pastizal

Trazado do Camiño — Trazado Xunta de Galicia exposición pública 1997 —

Vilardongo -Pedrasfitelas

Trescentos metros antes de Vilardongo o trazado do deslinde realizado en 1993 pola S.A. de Xestión do Plan Xacobeo seguía pola estrada LU-530 ata chegar ao núcleo, alí xiraba cento oitenta grados seguindo a liña das casas, e volvía a xirar noventa grados en dirección norte, continuando trescentos metros ata un cruce no que xiraba de novo noventa grados seguindo o trazado cara ao oeste. Este trazado resulta moi complexo, e unicamente se xustifica pola intención de facelo pasar polo núcleo. Proponse o trazado que tras cruzar a estrada LU-530 entre o piñeiral do Coto e a zona de veigas situada ao nordeste de Vilardongo, continúa facendo un arco cara ao norte, volve a cruzar a estrada, e segue por e segue por Tras Navalín ata chegar ao cruce ao que chega o camiño mencionado que ven de Vilardongo. A pesar de que este trazado vese alterado nos puntos de cruce coa estrada LU-530, mantén de forma clara a dirección do trazado, e a súa traza é claramente identificable sobre o terreo. O trazado proposto coincide co realizado no ano 1997, aínda que, como se verá, este desviase por un camiño que leva ao extremo oeste do núcleo para continuar pola estrada.

O trazado proposto por Ricardo Polín segue unha liña situada ao sur do trazado realizado en 1997 e atravesa o núcleo de Vilardongo para seguir pola estrada LU-530. Aínda que se conservan algúns vestixios deste trazado a maior parte del perdeuse pola apropiación de tramos de camiños para incorporalos ás leiras e prados.

Entre Vilardongo en Pedrasfitelas tanto o trazado do ano 1997 como o realizado por Ricardo Polín seguen a estrada LU-530. Na proposta de delimitación considerase mais acorde ca tipoloxía do camiño o trazado que vai polo alto, unindo a zona norte de Vilardongo coa correspondente de Pedrasfitelas mediante unha liña recta, que atravesa a zona chamada Qunitas e que pasa xunto ao túmulo denominado Loma das Marcadas

Variación do trazado do Camiño respecto ás propostas anteriores entre Vilardongo e Pedrasfitelas

Trazado do Camiño — Trazado Xunta de Galicia exposición pública 1997 —
Trazado Xacobeo 1993 — Trazado Ricardo Polín —

2.2.2. TRAMO PARADANOVA – HOSPITAL DE MONTOUTO POR A POBRA DE BURÓN

Pobra de Burón – Xestoso de Riba

O paso polo núcleo de Pobra de Burón no trazado realizado pola S.A. de Xestión do Plan Xacoveo en 1993 seguía a vía que vai polo norte do núcleo, bordeando a Torre, para despois xirar en dirección sur, pasando xunto ao muro oeste da capela de San Xosé. Na proposta, coincidente coa delimitación realizada en 1997, o Camiño atravesa o núcleo pola súa parte central, pasando ao norte da igrexa, seguindo xunto á Fonte da Luz, e continuando pola beira sur da Torre, para saír polo sur da Capela de San Xosé.

Entre Pobra de Burón e Xestoso de Riba, mil cen metros antes de chegar a Xestoso, no Monte Pivial, na zona chamada Xeixiños, a delimitación realizada en 1997 segue o trazado dun camiño do que na actualidade só existen vestixios, ao atoparse parcialmente ocupado pola vexetación. O trazado proposto por Ricardo Polín fai unha curva cara ao norte, seguindo o trazado doutro camiño do que tamén atópase perdido en gran medida. Proponse o mantemento da traza do camiño actual.

Variación do trazado do Camiño respecto ás propostas anteriores na Pobra de Burón

Trazado do Camiño — Trazado Xunta de Galicia exposición pública 1997 —
Trazado Xacobeo 1993 — Trazado Ricardo Polín —

Xestoso de Riba – Hospital de Montouto

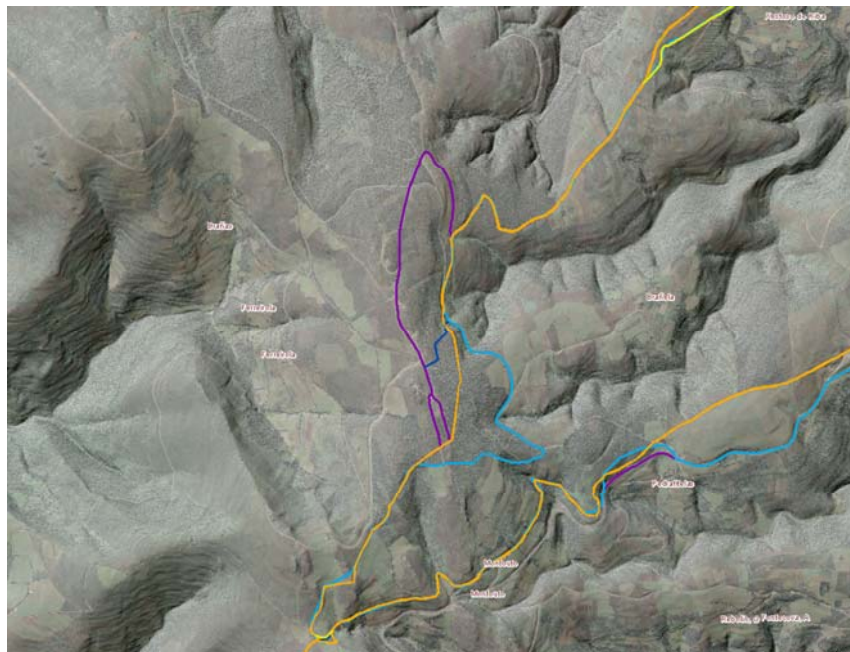
Entre Xestoso de Riba e Hospital de Montouto, no monte chamado Hospital Vello o trazado da S.A. de Xestión do Plan Xacobeo de 1993 segue una liña quebrada non identificable sobre o terreo.

O trazado proposto por Ricardo Polín fai unha volta cara ao norte para subir ao cumo do monte chamado Lagua Seca para volver ao Camiño na zona chamada Hospital Vello xunto a un grupo de tres medorras.

O trazado da proposta de resolución de 1997 fai unha volta cara ao leste ata chegar á zona chamada Valín do Gato para volver á unirse co Camiño en Hospital Vello.

Como trazado mais lóxico adoptase o do camiño que une Lagua Seca con Hospital Vello, seguindo o trazado mais curto, que é o sinalizado con fitos na actualidade.

Variación do trazado do Camiño respecto ás propostas anteriores entre Xestoso de Riba e Hospital de Montouto

Trazado do Camiño		Trazado vestixios históricos	
Trazado Xacobeo 1993		Trazado Xunta de Galicia exposición pública 1997	
		Trazado Ricardo Polín	

2.2.3. TRAMO HOSPITAL DE MONTOUTO – A CALZADA

Hospital de Montouto – Paradavella

Mil trescentos metros antes de chegar a Paradavella, Ricardo Polín propón un trazado alternativo que parte da zona chamada Erbocho e bordea polo sur o monte Castelo, para volver a xuntarse coa traza do Camiño á entrada de Paradavella, seguindo un trazado paralelo á estrada LU-530 pola súa parte superior. As repoboacións forestais veñen de borrar calquera traza deste antigo camiño.

Variación do trazado do Camiño respecto ás propostas anteriores en Paradavella

Trazado do Camiño		Trazado vestixios históricos	
Trazado Xacobeo 1993		Trazado Xunta de Galicia exposición pública 1997	
		Trazado Ricardo Polín	

3. ESTADO DE CONSERVACIÓN DO CAMIÑO E CALIDADE AMBIENTAL

A continuación realízase unha diagnose dos diferentes tramos do Camiño en función da súa calidade ambiental, o estado do seu pavimento, as dificultades existentes para o tránsito dos camiñantes e o estado da súa sinalización. Para a descrición máis axeitada das condicións do Camiño en cada zona os tramos nos que se dividiu a traza para a súa descrición divídense a súa vez en subtramos máis pequenos de características máis homoxéneas.

Tramo O Acevo – Paradanova

Alto do Acevo – Cabreira

Entre o Alto do Acevo e Cabreira a calidade ambiental do Camiño pódese cualificar de boa, na primeira parte do tramo, entre o Alto do Acevo e o núcleo do Acevo as amplas vistas afastadas teñen certo interese, pero estas vanse perdendo a medida que se descende do alto. No que respecta á paisaxe próxima, na primeira parte do tramo as beiras do Camiño están ocupadas por repoboacións de piñeiros (*pinus radiata*). Entre o lugar do Acevo e Cabreira a paisaxe próxima está dominado polo monte baixo no que abundan os toxos, xestas, carqueixas e queiroas. Novecentos metros antes de chegar a Cabreira a traza orixinal pérdese e o trazado actual vai paralelo á estrada LU-701 por un camiño situado na parte superior do talude, de baixa calidade ambiental.

O pavimento do tramo é de grava, excepto nun pequeno treito xunto á estrada no lugar do Acevo no que atópase asfaltado. O seu estado de conservación en xeral é bo, aínda que nos tramos de máis pendente na baixada do alto do Acevo produciuse algún arrastre pola acción da auga.

No tramo non existen dificultades para o tránsito dos camiñantes.

O tramo atópase ben sinalizado.

Cabreira – Fonfría

Entre Cabreira e Fonfría a calidade ambiental é media. O trazado do Camiño foi modificado pola ampliación da estrada LU-701, construíndose un sendeiro de terra á beira da estrada para a circulación dos peregrinos. As vistas cara a dereita dende o Camiño vense limitadas polo talude da estrada que chega a alcanzar unha altura superior aos dous metros. No primeiro treito a outra beira do Camiño está ocupada por bosques de repoboación de piñeiros vermellos (*pinus silvestris*). Ao achegarse a Fonfría ábreanse vistas cara ao oeste dos agros situados ao sur do núcleo.

O pavimento do tramo é de grava e atópase en bo estado de conservación.

En xeral non existen dificultades para o tránsito dos camiñantes. Á saída do núcleo de Fonfría os peregrinos teñen que percorrer un tramo duns cento cincuenta metros pola beira esquerda da estrada LU-701, o ancho da beiravía é de dous metros aproximadamente.

O tramo atópase ben sinalizado.

Fonfría – Silvela

A calidade ambiental do tramo é media. A paisaxe caracterízase pola alternancia das repoboacións de piñeiros e as zonas ocupadas polo mato: toxo, xestas, queiroas, etc.

Á saída de Fonfría e antes do núcleo de Barbeitos hai vistas puntuais afastadas cara ao sur.

Uns cincocentos metros antes de chegar a Silvela o Camiño vese afectado polo impacto visual dunha canteira situada ao sueste do trazado, ao sur de Vilarín de Riba.

O pavimento do tramo é de terra compactada e atopase en bo estado de conservación.

Coa excepción de Silvela e Barbeitos, lugares nos que o trazado do Camiño atravesa a estrada LU-701, non existen dificultades para os peregrinos.

O trazado neste tramo encóntrase correctamente sinalizado.

Silvela – Paradanova

A calidade ambiental do tramo é media. O trazado percorre zonas ocupadas por bosques de piñeiros vermellos na meirande parte do tramo. Cincocentos metros antes de Paradanova a paisaxe caracterízase polo monte baixo no que abunda o toxo, a xesta e a queiroa. Durante gran parte do tramo o trazado vai por un camiño habilitado á beira da estrada LU-701.

O pavimento do tramo é de terra compactada ou grava e o seu estado de conservación é bo.

Uns cincocentos cincuenta metros antes de chegar a Paradanova o Camiño vai pola beira da estrada LU-701 nun treito duns oitenta metros sen beiravía que resulta bastante perigoso para os peregrinos. No resto do tramo non existen dificultades salientables.

O trazado atopase convenientemente sinalizado

Tramo Paradanova – Hospital de Montouto por A Fonsagrada

Paradanova – A Fonsagrada

A calidade ambiental do tramo é boa. Dende o Camiño hai interesantes vistas cara ao sur do val no que se asentan o núcleo da Granxa e Os Fornos da Cal.

O pavimento do tramo é de terra compactada en bo estado de conservación.

O tramo presenta unha forte pendente no último treito no que se produce a subida á Fonsagrada.

O tramo non está sinalizado.

A Fonsagrada – Vilardongo

A calidade ambiental do tramo é en xeral boa. No tramo alternanse zonas de bosques pechados de piñeiros vermellos con zonas máis abertas. Caben destacar as vistas cara a Serra do Hospital á saída da Fonsagrada e as do núcleo do Padrón a medida que o Camiño achegase a el.

O pavimento do Camiño é de asfalto entre A Fonsagrada e O Padrón e de terra compactada, en ocasións empradizado, entre O Padrón e Vilardongo. O estado de conservación do pavimento é bo.

Entre A Fonsagrada e O Padrón hai dous treitos, un de setenta metros e outro de cento cincuenta nos que os peregrinos teñen que camiñar pola beira da estrada LU-530 nun tramo sen beiravía. Entre O Padrón e a Fonte do Prado os peregrinos teñen que cruzar dúas veces a estrada e percorrer un treito de trescentos metros pola súa beiravía. Pouco antes de Vilardongo é necesario cruzar a estrada en dúas ocasións máis.

Apréciase falta de sinalización no interior do casco urbano da Fonsagrada e na entrada do camiño forestal xunto ao cemiterio situado ao sudoeste do Padrón.

Vilardongo – Hospital de Montouto

A calidade ambiental do tramo é moi boa. O Camiño percorre unha paisaxe aberta con excelentes vistas afastadas. O entorno máis próximo caracterízase polos amplos prados alternados con zoas de arborado ou de monte baixo.

O pavimento é de terra ou grava compactada, en ocasións empradizado, na contorna dos núcleos o Camiño atopase asfaltado. Pasado Vilardongo atópanse arrastres no pavimento producidos polas escorrentas. Na zona comprendida entre Pedrasfitelas e Montouto hai tramos do Camiño anegados pola auga.

O tramo non presenta dificultades nin perigos para o camiñante a excepción de algunhas costas pronunciadas.

O tramo atopase ben sinalizado.

Tramo Paradanova – Hospital de Montouto por A Pobra de Burón.

Paradanova – Pobra de Burón

A calidade ambiental do tramo é moi boa. O Camiño percorre unha zona con abundancia de arborado autóctono. Nas proximidades de Pobra de Burón a vía de peregrinación atravesa un bosque de bidueiros e carballos de excepcional calidade ambiental e paisaxística.

O pavimento é de terra salvo na chegada ao núcleo de Pobra de Burón no que discorre por un camiño asfaltado. O estado do pavimento é da traza e mala, existen tramos do camiño parcialmente invadidos pola vexetación e o pavimento presenta arrastres por escorrentas nalgúns zonas.

O tramo non presenta dificultades para o tránsito dos peregrinos a excepción das xa sinaladas debidas ao seu mal estado de conservación.

Atópanse deficiencias na sinalización do tramo, o marco que sinala o inicio da variante en Paradanova foi cambiado e indica a dirección á Fonsagrada. No resto do tramo existen marcos pero algúns perderon as sinais que indican a dirección do Camiño.

Pobra de Burón – Hospital de Montouto

A Calidade ambiental do tramo é boa. A paisaxe é aberta con amplas vistas afastadas. Abundan os prados e as zonas de bosque autóctono. Nas proximidades do Hospital de Montouto o Camiño atravesa un espeso bosque de piñeiros.

O pavimento é de terra ou grava compactada, en xeral en bo estado de conservación. Ao paso por Xestoso de Riba o pavimento é de asfalto.

O tramo non presenta dificultades salientables para a circulación dos peregrinos.

O trazado atopase sinalizado. Na zona de piñeiral próxima a Hospital de Montouto sería necesaria a colocación dalgún marco máis nos cruces dos camiños forestais para evitar indecisións nos camiñantes.

Tramo Hospital de Montouto – A Calzada

Hospital de Montouto - Padavella

A calidade ambiental do tramo é boa. O primeiro tramo do trazado percorre unha zona cuberta por repoboacións de piñeiros vermellos. Antes de chegar a Paradanova ábreanse as vistas cara ao val situado ao norte e a vexetación dominante pasa a ser de especies caducifolias: carballos, castiñeiros e bidueiros.

O pavimento é de terra compactada, en xeral en bo estado de conservación.

O tramo non presenta dificultades para o peregrino coa excepción do núcleo de Paradavella no que os camiñantes teñen que facer un treito pola beira da estrada LU-530 nunha zona sen beiravía.

O trazado atopase sinalizado con marcos, sen embargo esta sinalización debería ser completada coa colocación de novos marcos nalgúns cruces de camiños nos que na actualidade

non existen ou nos que a dirección do Camiño esta sinalizada por frechas amarelas pintadas polos propios peregrinos sobre as pedras ou os muros.

Paradavella – A Calzada

A calidade ambiental do tramo é boa. O camiño percorre unha zona ocupada por repoboacións de piñeiros (*pinus radiata*) na seu lado oeste e con arborado disperso con apertura de vistas puntuais cara ao leste.

O pavimento é de terra, en xeral o Camiño atopase empradizado. O seu estado de conservación é bo coa excepción dunha pequena zona anegada ao paso dun regato.

O trazado non presenta dificultades para o tránsito. Dende o punto de vista da seguridade cabe sinalar que antes de chegar á Calzada os peregrinos teñen que cruzar a estrada LU-530.

O tramo atopase ben sinalizado.

Plano de calidade ambiental do Camiño

No seguinte plano representase mediante un código de cores a avaliación da calidade ambiental de cada un dos tramos do Camiño. Os factores que se tiveron en conta para a realización de dita avaliación foron: a calidade da paisaxe inmediato ao Camiño; a percepción que dende el se ten da paisaxe afastada e o seu nivel de calidade; o arborado e a vexetación vinculada ao Camiño; a calidade das edificacións do seu entorno; o grado de conservación da configuración tradicional da traza e por último a existencia de elementos ou circunstancias que poidan supoñer un impacto sobre o Camiño ou a súa contorna.

Valoración da calidade ambiental do Camiño no Concello da Fonsagrada

- Moi Boa
- Boa
- Media
- Mala
- Moi mala

4. DESCRICIÓN E CRITERIOS DE PROTECCIÓN DO ÁMBITO DO TERRITORIO HISTÓRICO

Os criterios para a delimitación do ámbito do territorio histórico do Camiño de Ovedo baséanse na necesidade de protexer os elementos vinculados ao Camiño no seu entorno máis próximo. Os valos e taludes que definen os seus límites; a vexetación vinculada ao Camiño: aliñacións de árbores, bosques autóctonos; os sistemas de cultivos: agras, prados, cos elementos a eles asociados: socalcos, valos, noiros; as construcións tradicionais: vivendas, hórreos, paleiras e construcións adxectivas en xeral, capelas, igrexas, muíños, etc.; os espazos públicos vinculados ao Camiño: espazos comunitarios dos núcleos, campos da festa, carballeiras, atrios das igrexas e, en xeral, calquera outro elemento de valor relacionado coa traza do Camiño. Por outra banda esta delimitación ten por obxecto a protección da paisaxe inmediato ao Camiño e das vistas sobre a paisaxe máis afastado.

Para a realización da delimitación pátense dunha banda a cada lado do Camiño duns cen metros que se adapta en función dos elementos a protexer. En xeral esta delimitación é máis ampla no lado no que hai vista que no lado no que non has ten. A delimitación engloba as áreas de protección dos elementos patrimoniais próximos ao Camiño e as delimitacións dos núcleos de poboación polos que pasa ou que se atopan na súa contorna inmediata.

O perímetro do ámbito de protección sempre segue as liñas reflectidas nos planos do catastro: límites das parcelas, límites de estradas ou camiños, cursos fluviais, etc. Cando as características do parcelario non fan posible este tipo de delimitación utilízanse liñas que unen elementos identificables sobre o terreo, por exemplo a liña trazada entre dúas esquinas dos peches de fincas.

No concello da Fonsagrada o ámbito do territorio histórico abarca partes do territorio das parroquias polas que pasa o Camiño: San Bartolo de Monteseiro, Santa María Madalena de Fonfría, San Martiño de Suarna, San Miguel da Bastida, Santa María Madalena da Pobra de Burón, Santa María de Pacios, Santa María da Fonsagrada, San Xoan do Padrón, San Cristovo de Cuiñas, San Antonio do Vieiro, Santiago de Bruicedo e San Xoan de Paradavella.

A continuación descríbense os principais elementos que condicionan a delimitación do ámbito do territorio histórico nos distintos tramos:

Tramo O Acevo - Paradanova

No tramo a delimitación do ámbito do territorio histórico vese condicionada pola protección das visuais sobre a paisaxe afastada e a protección dos importantes conxuntos de mámoas que flanquean o Camiño. Entre O Acevo e Cabreira os conxuntos de medorras do Acevo, da Régora, A Lomba da Uz, o conxunto de Casacabreira; entre Fonfría e Silvela, as dúas medorras de Fonfría, o túmulo de Monte Penouco, o grupo de medorras de Barbeitos e a medorra de Silvela.

Os núcleos cuxa delimitación queda comprendida dentro do ámbito do territorio histórico son os seguintes: O Acevo, Cabreira, Fonfría, Barbeitos, Silvela e Paradanova.

Dentro do ámbito de protección sitúanse os seguintes elementos patrimoniais: no núcleo de Fonfría Igrexa de Santa María Madalena, Casa do Hospital, Fonte e diversas casas tradicionais; a Capela de Santa Barbara en Silvela e a Capela de Santa Cruz en Paradanova.

Tramo Paradanova – Hospital de Montouto pola Fonsagrada

Neste tramo a delimitación proposta pretende protexer as vistas dende o Camiño do núcleo urbano da Fonsagrada, a delimitación vese condicionada pola presenza dos seguintes xacementos arqueolóxicos cuxo ámbito de protección queda integrado no territorio histórico: a mámoa chamada Loma das Marcadas, ao oeste de Vilardongo; a medorra de Demouco; o conxunto de túmulos do Hospital de Montouto e o Dolmen do Hospital de Montouto.

Os núcleos cuxa delimitación queda incorporada ao territorio histórico son os seguintes: A Fonsagrada, O Padrón, Vilardongo, Pedrasfiteas e Montouto.

Os elementos patrimoniais incluídos no ámbito do territorio histórico neste tramo son os seguintes: Igrexa de Santa María e Fonte da Vila na Fonsagrada, a Igrexa de San Xoán no Padrón, a Capela de San Isidro en Vilardongo, a Capela de Santiago en Pedrasfiteas e os restos do Real Hospital de Montouto. Con respecto á arquitectura popular cabe destacar o conxunto de edificacións tradicionais existentes no núcleo do Padrón, as edificacións tradicionais de Vilardongo

Así mesmo protéxense as interesantes vistas a ambos os dous lados do Camiño entre Vilardongo e Hospital de Montouto.

Tramo Paradanova – Hospital de Montouto por A Pobra de Burón.

A delimitación do ámbito do territorio histórico neste tramo, ademais das consideracións xerais xa expostas, vese determinada pola protección do bosque autóctono que atravesa o Camiño antes de chegar á Pobra de Burón; pola protección das vistas do val no que se sitúa A Pobra de Burón e a preservación dos valores paisaxísticos do entorno do Hospital de Montouto.

Os núcleos cuxa delimitación queda incorporada ao territorio histórico neste tramo son os seguintes: Pobra de Burón, A Bastida e Xestoso de Riba.

Os xacementos arqueolóxicos coxo ámbito de protección queda englobado dentro do ámbito do territorio histórico son os seguintes: O asentamento dos Cotos, ao sur da Pobra de Burón, o conxunto de mámoas situadas xunto ao Camiño ao norte de Montouto: Medorra de Brañela, mámoas de Leguaseca, medorras do Hospital Vello, e mámoas de Chao do Couso; así mesmo nesta zona atópanse as ruínas do Hospital Vello; e a chamada Pedra Dereita.

Os elementos patrimoniais incluídos no ámbito do territorio histórico neste tramo son os seguintes: a Igrexa de Santa María Madalena, a capela de San Xosé, a Torre de Burón e o Antigo Concello e Cárcere da Fonsagrada na Pobra de Burón e a Igrexa de San Miguel en Xestoso de Riba.

Respecto á arquitectura popular dentro do ámbito de protección inclúense os conxuntos de vivendas, hórreos e construcións adxectivas de Pobra de Burón e Xestoso de Riba.

Tramo Hospital de Montouto – A Calzada

No tramo que percorre o Camiño entre Hospital de Montouto e A Calzada o criterio de delimitación do ámbito de protección baséase na protección do entorno inmediato ao Camiño e na protección das vistas afastadas cara ao val que se estende ao norte do trazado, na dirección dos núcleos de Pastoriza e Bruicedo.

Os núcleos cuxa delimitación queda incorporada ao territorio histórico neste tramo son Paradavella e A Calzada.

Entre os elementos patrimoniais incluídos dentro do ámbito cabe sinalar a Igrexa de San Xoán en Paradavella e os conxuntos de arquitectura popular dos núcleos de Parada Vella e A Calzada. No que respecta aos xacementos arqueolóxicos, inclúese dentro do ámbito o perímetro de protección do Castro, situado ao leste do núcleo da Calzada.

5. ELEMENTOS PATRIMONIAIS VINCULADOS AO CAMIÑO DE SANTIAGO

Elementos patrimoniais dentro do ámbito do territorio histórico

Denominación	Lugar	Parroquia	Tipoloxía	UTM x	UTM y
Medorra 1 do Acevo	Acevo	MONTSEIRO (SAN BARTOLO)	lugar funerario	664750	4778972
Medorra 2 de Acevo	Acevo	MONTSEIRO (SAN BARTOLO)	lugar funerario	665095	4779014
Medorra 3 de Acevo	Acevo	MONTSEIRO (SAN BARTOLO)	lugar funerario	665090	4778985
Medorra Casacabreira	Casacabreira	MONTSEIRO (SAN BARTOLO)	lugar funerario	663300	4778400
Medorra 1 de Casa Cabreira	Cabreira	MONTSEIRO (SAN BARTOLO)	lugar funerario	664016	4778084
Medorra 2 Casa Cabreira	Cabreira	MONTSEIRO (SAN BARTOLO)	lugar funerario	663808	4778187
Modorra 3 de Casabreira	Cabreira	MONTSEIRO (SAN BARTOLO)	lugar funerario	663420	4778717
A Rúgoa	Casacabreira	MONTSEIRO (SAN BARTOLO)	lugar funerario	664286	4778396
Medorra 2 da Rúgoa	Cabreira	MONTSEIRO (SAN BARTOLO)	lugar funerario	664341	4778533
Medorra 3 de Cabreira	Cabreira	MONTSEIRO (SAN BARTOLO)	lugar funerario	663808	4778187
Lomba da Uz	Cabreira	MONTSEIRO (SAN BARTOLO)	lugar funerario	663865	4777801
Vivenda tradicional	Fonfría	FONFRÍA (SANTA MARIA MADALENA)	casa tradicional	662567	4779468
Vivenda e auxiliar tradicional	Fonfría	FONFRÍA (SANTA MARIA MADALENA)	casa tradicional	662528	4779454
Auxiliares tradicionais	Fonfría	FONFRÍA (SANTA MARIA MADALENA)	outros	662543	4779451
Vivenda e auxiliares tradicionais	Fonfría	FONFRÍA (SANTA MARIA MADALENA)	casa tradicional	662551	4779450
Monte Penouco	Fonfría	FONFRÍA (SANTA MARIA MADALENA)	lugar funerario	661900	4779550
Medorra I de Barbeitos	Barbeitos	FONFRÍA (SANTA MARIA MADALENA)	lugar funerario	661201	4779494
Medorra II de Barbeitos	Barbeitos	FONFRÍA (SANTA MARIA MADALENA)	lugar funerario	661218	4779468
Medorra de Fonfría	Fonfría	FONFRÍA (SANTA MARIA MADALENA)	lugar funerario	662335	4779534
Medorra de Fonfría	Fonfría	FONFRÍA (SANTA MARIA MADALENA)	lugar funerario	662272	4779509
Igrexa de Santa María Madalena	Fonfría	FONFRÍA (SANTA MARIA MADALENA)	relixiosa	662663	4779416
Casa do hospital e palleiro	Fonfría	FONFRÍA (SANTA MARIA MADALENA)	civil	662625	4779429
Fonte de Fonfría	Fonfría	FONFRÍA (SANTA MARIA MADALENA)	outros	662841	4779354
Pozo	Silvela	SAN MARTIÑO DE SUARNA	pozo	660209	4778850
Capela de Santa Bárbara	Silvela	SAN MARTIÑO DE SUARNA	relixiosa	659917	4778695
Conxunto de tres vivendas tradicionais	Paradanova	SAN MARTIÑO DE SUARNA	casa tradicional	658270	4777855
Pozo	Paradanova	SAN MARTIÑO DE SUARNA	pozo	658130	4777825
Capela de Santa Cruz	Paradanova	SAN MARTIÑO DE SUARNA	relixiosa	658245	4777838
Igrexa parroquial de Santa María	Fonsagrada	FONSAGRADA (A) (SANTA MARIA)	relixiosa	657331	4776806
Fonte da Vila	Fonsagrada	FONSAGRADA (A) (SANTA MARIA)	civil	657354	4776800
Igrexa parroquial de San Xoán	O Padrón	PADRON (O) (SAN XOAN)	relixiosa	656494	4775859
Casa reitoral	O Padrón	PADRON (O) (SAN XOAN)	relixiosa	656477	4775707
Casa tradicional 1	O Padrón	PADRON (O) (SAN XOAN)	casa tradicional	656487	4775875
Casa tradicional 2	O Padrón	PADRON (O) (SAN XOAN)	casa tradicional	656477	4775892

Casa tradicional 3	O Padrón	PADRON (O) (SAN XOAN)	casa tradicional	656456	4775870
Casa tradicional 4	O Padrón	PADRON (O) (SAN XOAN)	casa tradicional	656432	4775836
Casa 1	Vilardongo	PADRON (O) (SAN XOAN)	casa tradicional	654330	4774669
Casa 2	Vilardongo	PADRON (O) (SAN XOAN)	casa tradicional	654385	4774697
Capela de San Isidro	Vilardongo	PADRON (O) (SAN XOAN)	relixiosa	654181	4774700
Loma das Marcadas	Vilardongo	CUIÑAS (SAN CRISTOVO)	lugar funerario	653470	4774485
Denominación	Lugar	Parroquia	Tipoloxía	UTM x	UTM y
Medorra de Demouco	Montouto	VIEIRO (SANTO ANTONIO)	lugar funerario	652425	4773501
Hospital Vello	Montouto	VIEIRO (SANTO ANTONIO)	asentamento	651648	4774120
Modorra do Hospital Vello	Montouto	VIEIRO (SANTO ANTONIO)	lugar funerario	651714	4774197
Medorra 2 de Hospital Vello	Montouto	VIEIRO (SANTO ANTONIO)		651680	4774150
Túmulo 4 de Hospital de Montouto	Montouto	VIEIRO (SANTO ANTONIO)	lugar funerario	651352	4772747
Chao do Couso 2	Montouto	VIEIRO (SANTO ANTONIO)	indeterminado	651495	4773840
Chao do Couso	Montouto	VIEIRO (SANTO ANTONIO)	lugar funerario	651452	4773795
Hospital de Montouto	Montouto	VIEIRO (SANTO ANTONIO)	lugar funerario	651341	4773047
Hospital de Montouto	Montouto	VIEIRO (SANTO ANTONIO)	lugar funerario	651318	4773002
Hórreo de Pedrouzos	Pedrouzos	VIEIRO (SANTO ANTONIO)	hórreo	652104	4772988
Capela de Santiago	Pedrafitelas	VIEIRO (SANTO ANTONIO)	relixiosa	653044	4774063
Hórreo de Pedrafitelas	Pedrafitelas	VIEIRO (SANTO ANTONIO)	hórreo	653083	4774041
Pedra Dereita	Pedrafitelas	VIEIRO (SANTO ANTONIO)	outros	651876	4774272
Real Hospital de Montouto	Montouto	BRUICEDO (SANTIAGO)	civil	651169	4773281
Hospital de Montouto	Montouto	BRUICEDO (SANTIAGO)	lugar funerario	651175	4773210
Dolmen do Hospital de Montouto	Montouto	BRUICEDO (SANTIAGO)	lugar funerario	651185	4773318
O Castro		FREIXO (S. XULIAN)	asentamento	649000	4770350
Igrexa de San Xoŷn	Paradavella	PARADAVELLA (SAN XOAN)	relixiosa	648725	4771292
Casa do Celeiro	Paradevella	PARADAVELLA (SAN XOAN)	casa tradicional	648735	4771319
Casa Carballido	Paradavella	PARADAVELLA (SAN XOAN)	casa tradicional	648623	4771271
Medorra de Brañela / Chao de Xunqueira	Brañela	BASTIDA (A) (SAN MIGUEL)	lugar funerario	652260	4774830
Pozo 2	Xestoso de Riba	BASTIDA (A) (SAN MIGUEL)	pozo	653853	4776542
Capela de San Lázaro	Xestoso de Riba	BASTIDA (A) (SAN MIGUEL)	relixiosa	653748	4776556
Igrexa de San Miguel	Xestoso de Riba	BASTIDA (A) (SAN MIGUEL)	relixiosa	653616	4776531
Hórreo de Campo	Xestoso de Riba	BASTIDA (A) (SAN MIGUEL)	hórreo	653621	4776807
Hórreo de Roncallo	Xestoso de Riba	BASTIDA (A) (SAN MIGUEL)	hórreo	653630	4776772
Pozo 1	Xesteoso de Riba	BASTIDA (A) (SAN MIGUEL)	pozo	653615	4776434
Palleira	Xestoso de Riba	BASTIDA (A) (SAN MIGUEL)	palleira	653605	4776512
Hórreo 1 en Xestoso de Riba	Xestoso de Riba	BASTIDA (A) (SAN MIGUEL)	hórreo	653742	4776541
Hórreo 2 en Xestoso de Riba	Xestoso de Riba	BASTIDA (A) (SAN MIGUEL)	hórreo	653848	4776549
Hórreo 3	Xestoso de Riba	BASTIDA (A) (SAN MIGUEL)	hórreo	653634	4776558

Os Cotos	Milladoiro	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	asentamento	655776	4777771
Hórreo 1	O Milladoiro	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	hórreo	656042	4778111
Hórreodo Ferralleiro	Proba do Burón	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	hórreo	655671	4778645
Hórreode Toxal	Entrambasaugas	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	hórreo	655661	4778716
Hórreo 1	Pobra do Burón	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	hórreo	655890	4778464
Hórreode Casa de Juanito	O Chao	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	hórreo	655928	4778403
Hórreo 2	O Chao	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	hórreo	655886	4778398
Hórreo 2	Pobra do Burón	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	hórreo	655979	4778333
Casa reitoral	Proba de Burón	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	relixiosa	655903	4778347
Torre de Burón	Pobra de Burón	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	militar	655843	4778411
Denominación	Lugar	Parroquia	Tipoloxía	UTM x	UTM y
Casa Blanco	Pobra do Burón	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	casa tradicional	655877	4778423
Igrexa de San Miguel	A Bastida	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	relixiosa	655621	4778136
Fonte de Sueiro	A Proba de Burón	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	fonte	656207	4778274
Igrexa Santa María Madalena	Proba de Burón	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	relixiosa	655922	4778348
Capela de San Xosé	O Chao	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	relixiosa	655799	4778371
Antigo concello e cárcere da Fonsagrada	Milladoiro	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	civil	655984	4778149
Antiga escola en Milladoiro	Milladoiro	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	civil	655905	4778357
Hórreo 2 en Milladoiro	Milladoiro	PROBA DE BURON (A) (SANTA MARIA MADANELA)	hórreo	655891	4778334
Leguaseca	Brañela	PACIOS (STA. MARÍA)	lugar funerario	651650	4774890
Leguaseca	Brañela	PACIOS (STA. MARÍA)	lugar funerario	651666	4774781

6. ANEXO FOTOGRÁFICO

CPCA101001.JPG

CPCA102001.JPG

CPCA102002.JPG

CPCA103001.JPG

CPCA103002.JPG

CPCA103003.JPG

CPCA103004.JPG

CPCA103005.JPG

CPCA103006.JPG

CPCA103007.JPG

CPCA104001.JPG

CPCA105001.JPG

CPCA105002.JPG

CPCA106001.JPG

CPCA106002.JPG

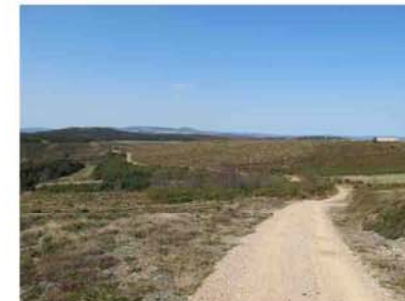
CPCA106003.JPG

CPCA106004.JPG

CPCA107001.JPG

CPCA107002.JPG

CPCA108001.JPG

CPCA109001.JPG

CPCA109002.JPG

CPCA110001.JPG

CPCA110002.JPG

CPCA111001.JPG

CPCA111002.JPG

CPCA112001.JPG

CPCA112002.JPG

CPCA112003.JPG

CPCA112004.JPG

CPCA112005.JPG

CPCA112006.JPG

CPCA112007.JPG

CPCA112008.JPG

CPCA112009.JPG

CPCA112010.JPG

CPCA113001.JPG

CPCA113002.JPG

CPCA113003.JPG

CPCA113004.JPG

CPCA113005.JPG

CPCA113006.JPG

CPCA113007.JPG

CPCA113008.JPG

CPCA113009.JPG

CPCA113010.JPG

CPCA113011.JPG

CPCA113012.JPG

CPCA113013.JPG

CPCA113014.JPG

CPCA114001.JPG

CPCA115001.JPG

CPCA116001.JPG

CPCA117001.JPG

CPCA117002.JPG

CPCA118001.JPG

CPCA118002.JPG

CPCA118003.JPG

CPCA118004.JPG

CPCA119001.JPG

CPCA119002.JPG

CPCA120001.JPG

CPCA120002.JPG

CPCA120003.JPG

CPCA121001.JPG

CPCA121002.JPG

CPCA121003.JPG

CPCA121004.JPG

CPCA121005.JPG

CPCA121006.JPG

CPCA122001.JPG

CPCA122002.JPG

CPCA122003.JPG

CPCA123001.JPG

CPCA123002.JPG

CPCA123003.JPG

CPCA124001.JPG

CPCA124002.JPG

CPCA124003.JPG

CPCA124004.JPG

CPCA126001.JPG

CPCA126002.JPG

CPCA126003.JPG

CPCA126004.JPG

CPCA126005.JPG

CPCA127001.JPG

CPCA128001.JPG

CPCA129001.JPG

CPCA130001.JPG

CPCA130002.JPG

CPCA131001.JPG

CPCA131002.JPG

CPCA131003.JPG

CPCA132001.JPG

CPCA133001.JPG

CPCA133002.JPG

CPCA134001.JPG

CPCA134002.JPG

CPCA134003.JPG

CPCA134004.JPG

CPCA134005.JPG

CPCA134006.JPG

CPCA134007.JPG

CPCA135001.JPG

CPCA136001.JPG

CPCA136002.JPG

CPCA137001.JPG

CPCA138001.JPG

CPCA139001.JPG

CPCA139002.JPG

CPCA139003.JPG

CPCA139004.JPG

CPCA139005.JPG

CPCA140001.JPG

CPCA140002.JPG

CPCA140003.JPG

CPCA140004.JPG

CPCA140005.JPG

CPCA140006.JPG

CPCA141001.JPG

CPCA141002.JPG

CPCA142001.JPG

CPCA142002.JPG

CPCA142003.JPG

CPCA142004.JPG

CPCA143001.JPG

CPCA143002.JPG

CPCA145004.JPG

CPCA146001.JPG

CPCA146002.JPG

CPCA146003.JPG

CPCA146004.JPG

CPCA147001.JPG

CPCA147002.JPG

CPCA147003.JPG

CPCA147004.JPG

CPCA147005.JPG

CPCA148001.JPG

CPCA148002.JPG

CPCA149001.JPG

CPCA149002.JPG

CPCA150001.JPG

CPCA150002.JPG

CPCA151001.JPG

CPCA151002.JPG

CPCA152001.JPG

CPCA152002.JPG

CPCA152003.JPG

CPCA153001.JPG

CPCA153002.JPG

CPCA153003.JPG

CPCA154001.JPG

CPCA154002.JPG

CPCA155001.JPG

CPCA155002.JPG

CPCA156001.JPG

CPCA156002.JPG

CPCA156003.JPG

CPCA156004.JPG

CPCA156005.JPG

CPCA156006.JPG

CPCA157001.JPG

CPCA157002.JPG

CPCA158001.JPG

CPCA158002.JPG

CPCA158003.JPG

CPCA158004.JPG

CPCA159001.JPG

CPCA159002.JPG

CPCA160001.JPG

CPCA161001.JPG

CPCA161002.JPG

CPCA161003.JPG

CPCA161004.JPG

CPCA162001.JPG

CPCA162002.JPG

CPCA162003.JPG

CPCA163001.JPG

CPCA163002.JPG

CPCA164001.JPG

CPCA165001.JPG

CPCA165002.JPG

CPCA166001.JPG

CPCA166002.JPG

CPCA166003.JPG

CPCA166004.JPG

CPCA166005.JPG

CPCA167001.JPG

CPCA167002.JPG

CPCA167003.JPG

CPCA167004.JPG

CPCA167005.JPG

CPCA167006.JPG

CPCA168001.JPG

CPCA168002.JPG

CPCA168003.JPG

CPCA168004.JPG

CPCA168005.JPG

CPCA169001.JPG

CPCA169002.JPG

CPCA169003.JPG

CPCA169004.JPG

CPCA169005.JPG

CPCA169006.JPG

CPCA170001.JPG

CPCA170002.JPG

CPCA170003.JPG

CPCA170004.JPG

CPCA170005.JPG

CPCA170006.JPG

CPCA170007.JPG

CPCA170008.JPG

CPCA171001.JPG

CPCA171002.JPG

CPCA171003.JPG

CPCA171004.JPG

CPCA172001.JPG

CPCA172002.JPG

CPCA172003.JPG

CPCA172004.JPG

CPCA172005.JPG

CPCA173001.JPG

CPCA173002.JPG

CPCA174001.JPG

CPCA174002.JPG

CPCA175001.JPG

CPCA175002.JPG

CPCA175003.JPG

CPCA175004.JPG

CPCA175005.JPG

CPCA175006.JPG

CPCA175007.JPG

CPCA175008.JPG

CPCA176001.JPG

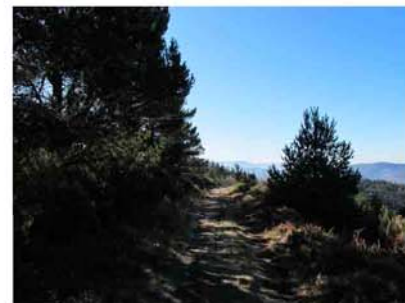
CPCA176002.JPG

CPCA177001.JPG

CPCA177002.JPG

CPCA177003.JPG

CPCA177004.JPG

CPCA177005.JPG

CPCA177006.JPG

CPCA177007.JPG

CPCA177008.JPG

CPCA177009.JPG

CPCA177010.JPG

CPCA177011.JPG

CPCA177012.JPG

CPCA177013.JPG

CPCA177014.JPG

CPCA177015.JPG

CPCA177016.JPG

CPCA177017.JPG

CPCA177018.JPG

CPCA177019.JPG

CPCA177020.JPG

CPCA177021.JPG

CPCA177022.JPG

CPCA177023.JPG

CPCA177024.JPG

CPCA177025.JPG

CPCA177026.JPG

CPCA177027.JPG

CPCA177028.JPG

CPCA177029.JPG

CPCA177030.JPG

CPCA177031.JPG

CPCA177032.JPG

CPCA177033.JPG

CPCA177034.JPG

CPCA177035.JPG

CPCA177036.JPG

CPCA177037.JPG

CPCA177038.JPG

CPCA177039.JPG

CPCA177040.JPG

CPCA177041.JPG

CPCA177042.JPG

CPCA177043.JPG

CPCA178001.JPG

CPCA178002.JPG

CPCA178003.JPG

CPCA178004.JPG

CPCA179001.JPG

CPCA179002.JPG

CPCA179003.JPG

CPCA179004.JPG

CPCA179005.JPG

CPCA179006.JPG

CPCA180001.JPG

CPCA180002.JPG

CPCA180003.JPG

CPCA180004.JPG

CPCA180005.JPG

CPCA180006.JPG

CPCA180007.JPG

CPCA180008.JPG

CPCA180009.JPG

CPCA180010.JPG

CPCA180011.JPG

CPCA180012.JPG

CPCA180013.JPG

CPCA180014.JPG

CPCA180015.JPG

CPCA180016.JPG

CPCA180017.JPG

CPCA181001.JPG

CPCA181002.JPG

CPCA001001.JPG

CPCA001002.JPG

CPCA001003.JPG

CPCA001004.JPG

CPCA002001.JPG

CPCA002002.JPG

CPCA002003.JPG

CPCA003001.JPG

CPCA003002.JPG

CPCA003003.JPG

CPCA004001.JPG

CPCA005001.JPG

CPCA005002.JPG

CPCA005003.JPG

CPCA006001.JPG

CPCA006002.JPG

CPCA007001.JPG

CPCA007002.JPG

CPCA007003.JPG

CPCA007004.JPG

CPCA007005.JPG

CPCA007006.JPG

CPCA007007.JPG

CPCA007008.JPG

CPCA007009.JPG

CPCA008001.JPG

CPCA008002.JPG

CPCA008003.JPG

CPCA009001.JPG

CPCA009002.JPG

CPCA009003.JPG

CPCA010001.JPG

CPCA010002.JPG

CPCA011001.JPG

CPCA011002.JPG

CPCA011003.JPG

CPCA011004.JPG

CPCA011005.JPG

CPCA012001.JPG

CPCA012002.JPG

CPCA012003.JPG

CPCA012004.JPG

CPCA012005.JPG

CPCA012006.JPG

CPCA013001.JPG

CPCA013002.JPG

CPCA013003.JPG

CPCA013004.JPG

CPCA013005.JPG

CPCA013006.JPG

CPCA013007.JPG

CPCA013008.JPG

CPCA013009.JPG

CPCA013010.JPG

CPCA013011.JPG

CPCA013012.JPG

CPCA014001.JPG

CPCA014002.JPG

CPCA014003.JPG

CPCA014004.JPG

CPCA014005.JPG

CPCA014006.JPG

CPCA014007.JPG

CPCA015001.JPG

CPCA015002.JPG

CPCA016001.JPG

CPCA016002.JPG

CPCA017001.JPG

CPCA017002.JPG

CPCA018001.JPG

CPCA018002.JPG

CPCA019001.JPG

CPCA019002.JPG

CPCA019003.JPG

CPCA019004.JPG

CPCA020001.JPG

CPCA020002.JPG

CPCA021001.JPG

CPCA022001.JPG

CPCA022002.JPG

CPCA022003.JPG

CPCA022004.JPG

CPCA022005.JPG

CPCA022006.JPG

CPCA022007.JPG

CPCA023001.JPG

CPCA023002.JPG

CPCA024001.JPG

CPCA024002.JPG

CPCA024003.JPG

CPCA024004.JPG

CPCA027001.JPG

CPCA027002.JPG

CPCA027003.JPG

CPCA028001.JPG

CPCA028002.JPG

CPCA028003.JPG

CPCA029001.JPG

CPCA029002.JPG

CPCA029003.JPG

CPCA029004.JPG

CPCA029005.JPG

CPCA030001.JPG

CPCA030002.JPG

CPCA030003.JPG

CPCA030004.JPG

CPCA030005.JPG

CPCA030006.JPG

CPCA030007.JPG

CPCA031001.JPG

CPCA031002.JPG

CPCA031004.JPG

CPCA031005.JPG

CPCA031006.JPG

CPCA031007.JPG

CPCA032001.JPG

CPCA033001.JPG

CPCA033002.JPG

CPCA033003.JPG

CPCA033004.JPG

CPCA033005.JPG

CPCA033006.JPG

CPCA033007.JPG

CPCA034001.JPG

CPCA034002.JPG

CPCA035001.JPG

CPCA035002.JPG

CPCA035003.JPG

CPCA035004.JPG

CPCA035005.JPG

CPCA035006.JPG

CPCA036001.JPG

CPCA036002.JPG

CPCA036003.JPG

CPCA036004.JPG

CPCA036005.JPG

CPCA036006.JPG

CPCA037001.JPG

CPCA037002.JPG

CPCA037003.JPG

CPCA037004.JPG

CPCA038001.JPG

CPCA038002.JPG

CPCA038003.JPG

CPCA038004.JPG

CPCA038005.JPG

CPCA039001.JPG

CPCA039002.JPG

CPCA039003.JPG

CPCA039004.JPG

CPCA039005.JPG

CPCA039006.JPG

CPCA039007.JPG

CPCA039008.JPG

CPCA039009.JPG

7. ANEXO PLANOS